

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Opieka paliatywna
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Palliative care
Kierunek studiów	Pielęgniarstwo
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Nauki o Zdrowiu
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Dr Zdzisława Szadowska-Szlachetka
---	-----------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	Semestr	Punkty ECTS
Wykład	30	VI	6
Ćwiczenia	15	VI	
Zajęcia praktyczne	40	VI	
Praktyka zawodowa	40	VI	
Samokształcenie	10	VI	

Wymagania wstępne	Posiadanie wiedzy z zakresu podstaw pielęgniarstwa. Posiadanie umiejętności wykonywania podstawowych procedur pielęgniarzkich.
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

1. Zapoznanie studentów z ideą i zasadami opieki paliatywno/ hospicyjnej
2. Przygotowanie studentów do udziału w diagnozowaniu i opiece nad pacjentem leczonym paliatywnie.
3. Przygotowanie studentów do udzielania wsparcia informacyjnego i emocjonalnego pacjentowi z chorobą nowotworową i jego rodzinie.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
W zakresie WIEDZY absolwent zna i rozumie:		
W_01	czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;	D.W1.
W_02	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarzkiej nad pacjentami w wybranych chorobach;	D.W2.
W_03	zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-	D.W3.

	ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej;	
W_04	rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia;	D.W4.
W_05	zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;	D.W5.
W_06	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	D.W6.
W_07	standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	D.W7.
W_08	reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację;	D.W8.
W_09	zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym)	D.W10.
W zakresie UMIEJĘTNOŚCI absolwent potrafi:		
U_01	gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;	D.U1.
U_02	przewodzić poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień	D.U2.
U_03	przewodzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	D.U3.
U_04	przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;	D.U12.
U_05	dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;	D.U15.
U_06	uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;	D.U16.
U_07	rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	D.U18.
U_08	przewodzić rozmowę terapeutyczną;	D.U20.
U_09	asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;	D.U23.
U_10	oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	D.U24.
U_11	postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;	D.U25.
U_12	przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	D.U26.
W zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH:		
K_01	kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną;	KS.1.

K_02	przestrzega praw pacjenta;	KS.2.
K_03	samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzega wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;	KS.3.
K_04	ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe;	KS.4.
K_05	zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;	KS.5.
K_06	przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta;	KS.6.
K_07	dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS.7.

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Wykłady:

1. Czynniki ryzyka chorób nowotworowych, epidemiologia chorób nowotworowych .
2. Definicja opieki paliatywnej/ hospicyjnej, historia opieki paliatywnej/hospicyjnej, organizacja opieki paliatywnej/hospicyjnej w Polsce.
3. Zespół interdyscyplinarny w opiece paliatywnej/hospicyjnej– charakterystyka.
4. Reakcje pacjenta na nieuleczalną chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację.
5. Badania diagnostyczne w chorobach nowotworowych, przygotowanie pacjenta do badań diagnostycznych, opieka pielęgniarska w trakcie i po badaniu.
6. Opieka nad pacjentem leczonym paliatywnie z objawami ze strony układu pokarmowego, moczowego.
7. Opieka nad pacjentem leczonym paliatywnie z objawami ze strony układu oddechowego, nerwowego, skóry i błon śluzowych.
8. Chemioterapia, immunoterapia, hormonoterapia, radioterapia nowotworów- skutki uboczne, pielęgnowanie pacjenta.
9. Żywienie pacjenta objętego opieką paliatywną, ocena stanu odżywienia, gastrostomia, jejunostomia, żywienie pozajelitowe.
10. Leczenie pacjenta z bólem- drabina analgetyczna.
11. Opieka nad pacjentem kresu życia , postępowanie z ciałem pacjenta.

Ćwiczenia:

1. Etapy reagowania pacjenta i jego rodziny na chorobę nowotworową, reakcje pacjenta na poszczególne rodzaje leczenia , wsparcie emocjonalne pacjenta, komunikowanie z chorym.
2. Odżywianie pacjenta z chorobą nowotworową, ocena stanu odżywienia , zespół kacheksja, anoreksja, astenia.
3. Ból przewlekły w chorobie nowotworowej, rodzaje bólu, ból totalny, leczenie farmakologiczne, postępowanie nefarmakologiczne.
4. Sprzęt medyczny przysługujący pacjentowi z chorobą nowotworową, zasady doboru, refundacji zależnie od stanu zdrowia.
5. Opieka nad pacjentem u kresu życia, opieka nad rodziną pacjenta, żałoba, etapy, wsparcie rodziny pacjenta.

Samokształcenie:

1. Komunikowanie z chorym umierającym, opiekunami i jego rodziną, zakres wsparcia informacyjnego, emocjonalnego.
2. Rozwój opieki paliatywnej i hospicyjnej na świecie – wybrane przykłady.

3. Postawy pielęgniarek wobec umierania i śmierci.
4. Dylematy etyczne: eutanazja- charakterystyka zjawiska, kraje, które zalegalizowały eutanazję, przebieg eutanazji, ocena moralna.
5. Cierpienia duchowe człowieka umierającego, wsparcie duchowe, osoby mogące wspierać duchowo pacjenta.
6. Rodzina jako naturalna grupa wsparcia w chorobie nowotworowej, zmęczenie rodziny w opiece paliatywnej, możliwości wsparcia rodziny (wsparcie informacyjne, emocjonalne, materialne, duchowe).
7. Zespół wypalenia zawodowego pielęgniarek w opiece paliatywnej- charakterystyka zjawiska, czynniki sprzyjające wypaleniu zawodowemu, profilaktyka..
8. Wolontariat w opiece paliatywnej- istota idei, przygotowanie wolontariuszy, rodzaje wsparcia udzielanego przez nich.

Zajęcia praktyczne - kształtowanie umiejętności, praktyki zawodowe utrwalanie :

1. Gromadzenie informacji, formułowanie diagnozy pielęgniarskiej, ustalanie celu i planu opieki pielęgniarskiej, wdrażanie interwencji pielęgniarskich oraz dokonywanie ewaluacji opieki pielęgniarskiej.
2. Dokumentowanie sytuacji zdrowotnej pacjenta, dynamiki jej zmian i realizowania opieki pielęgniarskiej, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych.
3. Prowadzenie poradnictwa w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia.
4. Prowadzenie profilaktyki powikłań występujących w przebiegu chorób.
5. Przygotowywanie pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych.
6. Zapoznanie pacjenta i jego opiekuna z doborem oraz użytkowaniem sprzętu pielęgniarsko-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych.
7. Rozpoznawanie powikłań leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego leczniczo-pielęgniarskiego.
8. Prowadzenie rozmowy terapeutycznej.
9. Asystowanie lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych.
10. Ocena poziomu bólu, reakcji pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosowanie farmakologicznego i niefarmakologicznego postępowania przeciwbólowego.
11. Postępowanie zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta.
12. Przygotowywanie i podawanie pacjentom leków różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01- W_09	Wykład informacyjny, konwersatoryjny, prezentacja studentów	Test wielokrotnego wyboru, ocena prezentacji studentów wg kryteriów	Kwestionariusz testu, Prezentacje studentów na pendrive
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01- U_12	Zadanie do wykonania/ćwiczenia praktyczne/ próba pracy	Realizacja zleconego zadania, Prezentacje studentów	Praca pisemna /projekt/ Check lista do oceny, Prezentacje studentów na pendrive dzienniczek umiejętności

			praktycznych
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01- K_07	Obserwacja uczestnicząca	Przedłużona obserwacja przez opiekuna	Check lista do oceny, dzienniczek umiejętności praktycznych

VI. Kryteria oceny, wagi...

Warunki uzyskania zaliczenia przedmiotu:

Wykłady

- Egzamin- test wielokrotnego wyboru- zalicza od 60% poprawnie rozwiązanych pytań testowych - odpowiedzi .

Ćwiczenia

- średnia ocen z testu wielokrotnego wyboru- zalicza procent poprawnie rozwiązanych pytań testowych – odpowiedzi, zgodnie z regulaminem studiów oraz z oceny prezentacji zgodnie z kryteriami.

Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe:

Ocena ukształtowanych umiejętności i kompetencji społecznych – próba pracy i ocena na podstawie przygotowanej check listy.

Samokształcenie

Przygotowanie przez grupę wybranego tematu z zakresu samokształcenia- około 4 stron w formacie A4 zawierających : omówienie istoty zagadnienia, refleksje własne , literaturę.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	125
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	10

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
1. Ciałkowska-Rysz A., Dzierżanowski T. (red.): <i>Medycyna paliatywna</i> . Termedia, Poznań 2019.
2. de Walden-Gałuszko K., Kaptacz A. (red.): <i>Pielęgniarstwo opieki paliatywnej</i> . Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2021.
3. Łuczyk M., Szadowska-Szlachetka Z., Ślusarska B. (red.): <i>Standardy i procedury w pielęgniarstwie onkologicznym</i> . Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2022.
Literatura uzupełniająca
1. Leppert W.: <i>Praktyczny przewodnik medycyny paliatywnej i opieki wspierającej</i> . Via Medica, Gdańsk 2019.